

2023

ÇATAK İLÇE RAPORU

VAN | TSO

Van Ticaret ve Sanayi Odası

Çatak Tarihçesi:

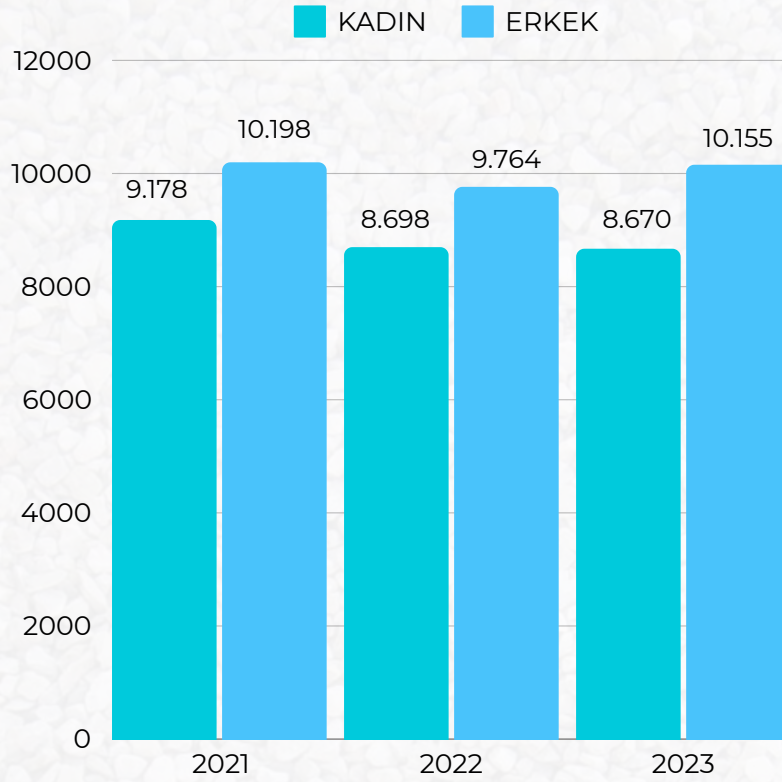
İlçenin esas adı olan Şatak veya Şatakh 1960 yılına dek kullanılmış, daha sonra Türkçe anlam yüklenerek Çatak adı verilmiştir. Eski bir Ermeni yerleşimi olan yörenin adı en erken 870 yılı civarında yazılmış olan Ermenice vekayinamelerde geçer. 7. Yüzyıl ortalarında itibaren bir müddet Arap egemenliği altında kalmıştır. 10. ve 11. Yüzyılda Van'da bulunan Vaspuragan Ermeni krallığı döneminde gelişerek çok sayıda kilise ve kale ile donatılmıştır. İlçenin sınırlarında tarihi eser olarak Ermeni yapımı olan üç kemer köprü vardır. Bu köprülerden birisi ilçenin içerisinde olup Sortikin Çayı üzerinde geçit vermekte ve halen kullanılmaktadır. Diğer iki köprü "Holkan ve Zırıl" Norduz deresi üzerinde olup, dere üzerinde hale geçit veren yerlerdir.

Çatak Coğrafyası:

Batısında Bahcesaray, kuzeydoğuda Gürpınar, kuzeybatıda Gevaş, güneydoğuda Beytüşşebap, güneybatıda ise Pervari ilçeleri bulunmaktadır. Bölgede karasal iklim hüküm sürmekte olup, gece ve gündüz sıcaklık farkları büyüktür. Kışın bölgeye fazla miktarda kar düşmektedir. İlçenin en yüksek ısı derecesi +25,30 derece arasında değişmekte, en düşük sıcaklık ise 25'lere kadar inmektedir. Kışları soğuk ve sert, ilkbahar ayları yağışlı yazları ise kurak geçer. İlçenin yüzölçümü 2.173 km² olup yükseklik 1.512 m'dir. İl merkezine uzaklığı 87 km'dir.

Çatak Nüfusu

Çatak Nüfus Yapısı:

2023 yılı sonunda adrese dayalı nüfus sistemi verilerine göre Çatak'ın toplam nüfusu **18 bin 825** kişi olarak hesaplanmıştır. Van ili büyükşehir statüsüne kavuştuktan sonra ilçeye bağlanan mahallerle birlikte ilçe nüfusu artmıştır. Nüfusun **8 bin 670**'ini kadın **10 bin 155**'ini erkek nüfusu oluşturmaktadır.

Çatak İlçe Ekonomisi:

Çatak ekonomisi temeli hayvancılıktır. Arıcılık ve ceviz üretimi ilçenin önemli geçim kaynaklarıdır. Çatak balının ilçe ekonomisine katkısı büyüktür. Sanayi faaliyetleri gelişmemiştir. İlçe merkezde küçük çapta ticari işletmeler bulunmaktadır. İlçe merkez nüfusunun çoğunluğu hizmet sektöründe çalışmaktadır. Hayvancılığın ve en önemlisi arıcılığın ön planda olduğu ilçe de ceviz üretimi de önemli gelir kaynaklarındandır.

Tarım:

Çatak ilçesinin toplam işlenen tarım alanı 238.923 dekar alandır. Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin toplam alanının 215.560'dır. Ayrıca tarımsal alanın 12 bine yakını nadasa bırakılmaktadır. Nadasa bırakılan alanın yüksek olması tarımsal verim açısından olumsuz bir göstergedir. İlçenin temel tarımsal ürünleri diğer ilçelerde olduğu gibi buğday, arpa ve patatestir. Sebze ve meyvelerde ise geçimlik ekonomi kapsamında domates ve hıyar ve diğer sebze ürünleri yetiştirilmektedir. Ceviz üreticiliği yaygındır. Ceviz meyvesinin kalitesi yüksektir.

Çatak ilçesinde 2023 yılında kullanılan tarımsal aletlerin dağılımı şu şekildedir:

Traktör: 128

Diğer Aletler: 771

Toplam Alan	Nadas Alanı (Dekar)	Sebze Alanı (Dekar)	Meyveler İçecek Ve Baharat Bitkilerin Alanı (Dekar)	Süs Bitkileri Alanı (Dekar)	Tahıllar Ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Alanı (Dekar)
238.923	11.991	273	11.099	0	215.560

Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler Üretimi:

Ürün Adı	Ekilen Alan (Dekar)	Hasat Edilen Alan (Dekar)	Verim (Dekar)	Üretim Miktarı (Ton)
Buğday	3.600	3.450	128	441
Arpa	1.330	1.280	112	143
Nohut Kuru	50	50	120	6
Patates	30	30	1.933	58
Yonca	77.600	76.000	1.200	91.200
Korunga (Yeşil ot)	42.950	42.000	1.100	46.200
Çayır Otu	90.000	87.000	550	47.850
Toplam	215.560	209.810	5.143	185.898

Sebze Üretimi:

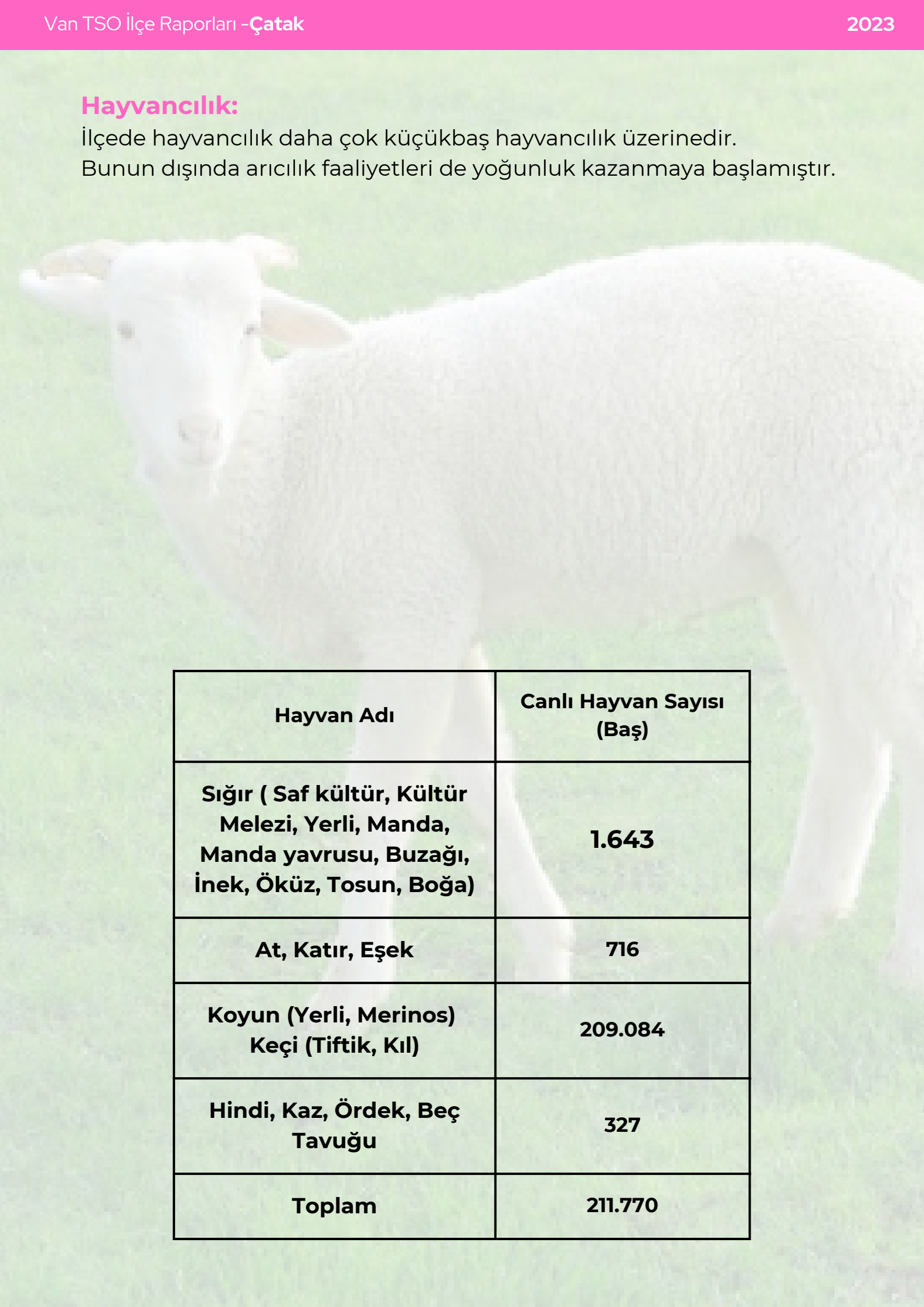
Ürün Adı	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)
Fasulye (Taze)	65	91
Biber (Dolmalık)	42	37
Salatalık	61	137
Domates	90	180
Soğan (Taze)	15	19

Meyve Üretimi:

Ürün Adı	Toplu Meyve Alanı (Dekar)	Meyve Veren Ağaç Sayısı	Meyve Vermeyen Ağaç Sayısı	Verim (Kg/Meyve Veren A.S)	Üretim (Ton)
Elma Golden	212	4.420	2.450	45	199
Diğer Elmalar	17	0	1.330	0	0
Armut	65	715	2.010	32	23
Ayva	9	0	400	0	0
Kayısı	97	980	1.990	34	33
Kiraz	56	600	1.320	32	19
Badem	8	0	280	0	0
Şam Fıstığı	15	360	175	14	5
Ceviz	10.620	60.600	47.500	32	1.961

Hayvancılık:

İlçede hayvancılık daha çok küçükbaş hayvancılık üzerinedir. Bunun dışında arıcılık faaliyetleri de yoğunluk kazanmaya başlamıştır.

Hayvan Adı	Canlı Hayvan Sayısı (Baş)
Sığır (Saf kültür, Kültür Melezi, Yerli, Manda, Manda yavrusu, Buzağı, İnek, Öküz, Tosun, Boğa)	1.643
At, Katır, Eşek	716
Koyun (Yerli, Merinos) Keçi (Tiftik, Kıl)	209.084
Hindi, Kaz, Ördek, Beç Tavuğu	327
Toplam	211.770

İlçe Bal Üretimi:

İlçe ekonomisinin en önemli kaynaklarından biri Çatak balıdır. Doğal ve organik balın üretildiği ilçede arıcılık halkın temel geçim kaynaklarından biridir. Yörede bal üretimi geleneksel yöntemlerle yapılmaktadır. Ayırıştırma, işleme, ısıtma işlemleri gibi yöntemler kullanılmaktadır. Bu yörenin bal kalitesine etki eden yüksek rakıma dayalı kıraç formasyon yapısı olan yoğun aromatik bileşenler barındıran bitki grupları bulunmaktadır. Bunlar kekikler, gevenler, ada çayları, ballıbabagiller, papatyagiller, kabe otugiller gibi birçok bitki çeşidi popülasyonu bulunmaktadır. Bal kalitesini artıran ve yayla bitkileri olarak da bilinen aromatik bal bitkileri yörenin bitki eşitliliği arasında yoğunluktadır. Dünyada arı bitkileri olarak bilinen bitkiler yaklaşık 260 civarında literatürde bildirilmesine rağmen bu sayı Çatak vadisinde yapılan akademik çalışma neticesinde 744 olarak kaydedilmiştir ve bu alandaki arı bitkilerinin de 63 bitki türü endemik olarak tespit edilmiştir. Endemik olan bitkilerin dünyada sadece 1 noktada yaşadıkları düşünüldüğünde Çatak vadisinin ne denli önemli olduğu görülmüş olur. Bal üreticiliğinde Çatak ilçesi ilde önemli bir yere sahiptir. Doğal ortamlarda üretilen bal genellikle iç pazara sunulmaktadır. Ancak yetersiz tanıtım kaliteli balın değeri altında piyasa bulmasına sebep olmaktadır. 2023 yılı verilerine göre Çatak ilçesinde 30.698 bin yeni kovanda üretim başlamıştır. 6.900 eski kovanla birlikte toplamda 37.598 kovanda bal üretimi yapılmaktadır. Çatak balının daha kaliteli ve daha fazla üretilmesi için üreticilere devlet tarafından destekler sunulmaktadır. Çatak'ta 209 işletmede arıcılık faaliyeti yürütülmektedir. Bu 209 işletmede yılda ortalama 511.215 ton arası bal üretimi yapılmaktadır.

Hayvan Adı	İşletme Sayısı	Yeni Kovan	Eski Kovan	Toplam Kovan	Bal Üretimi (Ton)	Bal Mumu Üretimi (Ton)
Arıcılık	209	30.698	6.900	37.598	511.215	27.736

Alabalık Üretimi:

Van ili ve ilçeleri su ürünleri potansiyeli yüksek alanlardır. Van Gölü'nden çıkarılan İnci Kefali bunun en önemli göstergesidir. Bunun yanında özellikle Çatak ilçesinde tatlı su balıkçılığı gelişme göstermektedir.

Son Zamanlarda 20'den fazla alabalık tesisi açılmıştır. Yılda ortalama 250 ton alabalık üretimi yapılmaktadır.

Alabalık üreticiliği ilçenin yeni ve önemli bir pazarı haline gelmektedir. Cevizi, balı, alabalık tesisleri ile dışa açılmayı bekleyen ilçe de bu önemli ürünlerini tanıtan bir de festival düzenlenmektedir.

Her yıl düzenlenen festivalde yöre halkı kendi ürünlerini tanıtmakta ve festivalin tadını çıkarmaktadırlar.

Çatak ilçesi Turizm Potansiyeli:

İlçe turizm açısından gelişmemiş bir ilçedir. Görülmesi gereken yerler azdır. İlçede tarihi eser olarak üç kemer köprü vardır. Bunlar, Sortkin, Holkan ve Zırıl köprüleridir. Bunun dışında ilçeden geçen çaylar ilçeye ayrı bir güzellik katmakta özellikle hafta sonları halk buraları ziyaret etmektedir. Ayrıca her yıl düzenlenen Çatak Kanispi Festivali ilçe turizmi açısından önemli bir değere sahiptir. Turizm geliştirilmesi ilçe ekonomisine önemli katkı sağlayacaktır.

Çatak İlçesi Eğitim:

İlçede MEB'e bağlı; 58 okul 284 derslik 5.319 öğrenci ve 386 öğretmen bulunmaktadır. İlçede derslik başına düşen öğrenci sayısı ilk ve orta öğretimde 17 lisede 29 meslek ve teknik lisesinde 24'tür.

Çatak İlçesinde Öne Çıkanlar

- Kaliteli ve organik bal
- Ceviz meyvesi potansiyeli
- Arıcılık faaliyetleri için uygun coğrafi ortam
- Tatlı su balıkçılığı
- Doğal su kaynaklarının varlığı
- Küçükbaş ve büyükbaş hayvan varlığı
- Zengin bitki çeşitliliği
- Tarımsal faaliyetler

Çatak'ta Yatırım Alanları

- Ceviz meyvesi odaklı yatırımlar
- Kaliteli ceviz ağaçlarının mobilya sektöründe kullanılması
- Kaliteli ve organik bal üreticiliği
- Turizm yatırımları
- Tatlı su balıkçılığı ve su ürünleri yatırımları
- Küçükbaş ve büyükbaş hayvancılık üzerine yatırımlar
- Küçük çaplı ticari işletmeler

Çatak'ta Yapılması Gerekenler:

- Mevcut arı popülasyonunun korunması ve zenginleştirilmesi,
- Bal üreticilerine gerekli desteğin sağlanması
- İlçe balının ve cevizinin değerini görmesi için tanıtımının iyi yapılması
- Ceviz ağaçlarının korunması ve yeni ceviz ağaçlarının ekimine önem verilmesi
- Ceviz üreticilerinin maddi yönden desteklenmesi
- Mevcut tarım arazilerinin genişletilmesi ve tarımda modern tekniklerin kullanılması,
- İlçe turizminin geliştirilmesi
- İlçeden göçün engellenmesi için gerekli çalışmaların yapılması
- Sivil toplum kuruluşlar desteklenmesi
- Küçükbaş ve büyükbaş hayvan popülasyonunun zenginleştirilmesi
- İlçe sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi
- İlçe de tarım ve hayvancılığın geliştirilmesi için mesleki ve teknik eğitim veren okulların açılması.

